

УДК 625.8 – 72.03.-72.01

В. В. Товбич

ДЕРМІНАНТНА ДЕМОЕКОСИСТЕМА: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД (АБО – ЧИ ПРИЗНАЄ ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ІСНУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ?)

Вийшла в світ друга книга (з цілої серії), серед яких автори: Гріманова І.О., Гріманов О.А., Сисойлов М.В. “Історія Архітектури і містобудування Античного світу” – загальним обсягом 254 стор. у видавництві “Свідлер” м.Дніпропетровськ (Нагадаємо: це друга книга із серії “Історія Всесвітньої Архітектури”; перша книга – вийшла в тому ж видавництві (загальним обсягом 202 стор. “Історія Архітектури і містобудування Стародавнього світу”, на яку ми – у свій час – давали позитивний відгук в одному з попередніх видань цієї серії і яка була присвячена питанням щодо поступового розвитку архітектури від її зародження в первісному суспільстві і подалі, в деспотіях Стародавнього Сходу, причому у якості позитивного моменту відзначалося, що всі зазначені аспекти розвитку архітектури і містобудування Давнього сходу – викладено з позицій сучасних поглядів на історію (зокрема, з точки зору системного підходу...), а на ілюстративних таблицях, змальовані в тексті у якості основного матеріалу, надані зображення основних архітектурних пам’яток даного періоду розвитку Людства.

Стосуючись цього видання (кінець 2006р – початок 2007р.) “Історія Архітектури і містобудування Античного світу”, перш за все, на наш погляд, підкреслюється думка, що історія Античності *дуже тісно пов’язана* з культом, але не підпорядкована йому. Зокрема, доказується, що в чудових античних храмах естетичне начало переважає над містикою язичних культів (що – у свій час – дало свої плодотворні результати...).

Окрім того, в книзі акцентується, що Античний світ дає нам нові типи будівель і споруд, нові естетичні канони, що ґрунтуються на ордерній системі, арочних і купольних конструкціях, не тільки розроблених, але й доведених до досконалості...

Більш того, з цих позицій не викликає сумнівів й теза (в контексті викладення авторського матеріалу): саме тому антична архітектура була взята за зразок в епоху Відродження, стала основою розвитку будівництва Європи й Америки у XVI-XIX століттях тощо... У свій час філософ Ф. Енгельс писав (у своїй знаменитій праці “Анти-Дюрінг”): “... Без того фундаменту, який був закладений Грецією і Римом, не було б і сучасної Європи...”

Тому – і сьогодні, у XXI столітті, вивчення античного зодчества (та містобудування) – є відокремленою основою підготовки архітекторів, архітекторів-містобудівників та дизайнерів...

Окремим розділом (розділ III, стор. 126-202 “Системний підхід в дослідженні історичного архітектурного середовища”) йдеться про системний підхід до вивчення історичного архітектурного середовища, заснований на загальних принципах ЗТД (Загальної теорії систем Людвіга фон Берталанфі) та ЗТД (Загальної теорії демоекосистем доктора архітектури, дійсного члена УАА, професора Лаврика Геннадія Івановича, який є науковим консультантом одного з авторів монографії – Сисойлова Миколи Валентиновича).

Все це доказує, що в книзі закладено великий науковий потенціал: як на тлі розгляду історичного матеріалу, та і в рамках системного підходу, основи якого закладені – на початку 70рр. минулого ст. – Людвігом фон Берталанфі та доктором архітектури, професором, дійсним членом УАА Лавриком Геннадієм Івановичем (а також цілою низкою його послідовників й учнів; серед останніх: Тімохін В.О., Товбич В.В., Сисойлов М.В. та ін.)...

Зауважимо також, що також – як і в попередній монографії – системний підхід до матеріалу викладається окремим розділом (див. розділ IV, стор. 173-254 “Демоекосистемний підхід в дослідженні узагальненого архітектурного середовища”), але у цілому складається враження єдності позицій та поглядів авторів на історичний (а наш погляд – неоднозначний!) матеріал. Це дає підставу говорити про єдність викладення матеріалу (хоча б з точки зору єдності позицій та поглядів авторів на “різнобарвний” історичний матеріал) в рамках різних підходів та методів...

У свій час один з рецензентів – зокрема, В.В. Товбич (як Вчений Секретар Спеціалізованої Ради щодо захисту кандидатських та докторських дисертацій з Архітектури) – у багатьох статтях (у тому разі – окремими підрозділом – в сумісній монографії В.В. Товбича, М.В. Сисойлова “Архітектура: Мистецтво та Наука. Т.І Становлення і розвиток основних процесів і явищ Архітектури”, 1022с.), підкреслюючи важливість тези, писав, що Історію Архітектури треба негайно повернути у лоно Архітектури. В “інших Спеціалізованих Радах” Історія Архітектури почуває себе – м’яко кажучи – незручно (майже “найманкою”...), а в своїй Спеціалізованій Раді – її просто не достачає...

І випущений у світ том Гріманової І.О., Гріманов ОА., Сисойлов М.В. “Історія Архітектури і містобудування Античного світу” – це майже буквальне підтвердження попереднього твердження !.. “Є ще порох в порохівницях!...”.

Багато чому Сучасній Архітектурі – треба “повчитися” в Античній (Стародавній) архітектурі, і навпаки, нескінченно багато сучасного “наукового” матеріалу – можна почерпнути з Історії Архітектури.

Отже, сподіваємось, що Спеціалізована Рада 18.00.01 “Теорія архітектури. Реставрація пам’яток архітектури” дочекається свого “дитинця” і відсвяткує перемогу його “повернення”!. (Зокрема, зауважимо, що аналогічний “процес відторгнення” своєї Історія (в рамках окремо узятій дисципліни) проходив – майже паралельно “нашому, архітектурному”! – і в рамках багатьох суто технічних дисциплін: фізики, хімії, біології тощо... Але в “тих” Спеціалізованих Радах дуже швидко збагнули, що історія (різного рівня ієрархії: у тому разі – і історія дисципліни, і навіть історія окремої хвороби – є сталий остов подальшого розвитку: і окремої дисципліни, і навіть окремої хвороби....) – тому Історія зазначених дисциплін була “швидко” повернена в своє лоно. А що ж Історія Архітектури ?. Вона незручно почувається у “чужій” Спец.Раді (так, теж “історичній”; там теж – історія, але розглядається зовсім інший її радієнт..., який майже не торкається архітектурної історії...), а у той же самий час – Історія Архітектури бракує у нашій Спец. Раді 18.00.01. “Теорія архітектури. Реставрація пам’яток архітектури”).

Це – стосується деякого “спеціалізованого” матеріалу. Те, що зазначено авторами в рамках розподілу матеріалу, то відзначимо: “”взагалі” матеріал видання підготовлено доцентами архітектурного факультету ПДАБА та КНУБА, зокрема,

- розділи I-III написані кандидатом архітектури, доцентом Іриною Олексіївною Грімановою (в рамках розділів I-III – підрозділи “Громадські споруди” – є авторською роботою доцента ПДАБА Андрія Олексійовича Гріманова);
- розділ IV, присвячений дослідженню узагальненого архітектурного середовища з точки зору системного підходу та аналізу (в рамках НДРС) – підготовлено докторантом КНУБА (каф. Архітектурної кваліметрії) Миколою Валентиновичем Сисойловим.

Те, що стосується матеріалу “взагалі”, то треба відмітити, що Зодчество Риму і Греції з IX ст. до н.е. до V ст. н.е., – на відміну від архітектури інших держав Стародавнього світу, що розвивались на рабовласницькій основі, – одержало назву “античного”. Власне слово “античний” походить від латинського “Antiquus” і означає “давній”. Та цим поняттям прийнято виділяти суспільство – і його культуру – саме Греції та Риму, оскільки в цих країнах сформувались соціальні структури, що мали іншу – більш гуманістичну – спрямованість, ніж у теократичних деспотіях Сходу...

Зодчество в Античному світі відігравало провідну роль (зокрема, серед інших видів мистецтв...), воно вперше набуває градієнту “громадянськість”, що відповідав соціальному замовленню суспільства, політичною основою якого була рабовласницька демократія...

В монографії підкреслюється, що класична архітектура античності повернена до людини (як особистості), вона само-масштабна людині і закликає не придушувати її, не залякувати її, як це ми бачимо у східній архітектурі, а навпаки, створювати середовище, гідне вільної людини – громадянина поліса (примітьте: як це “сучасно” звучить в рамках розвитку детермінантно-демоєко системного підходу!), в рамках розвитку сучасних “віяній” системного підходу і т.п.).

Тому чудові споруди античної архітектури, перш за все, відзначаються життєстверджуючим началом, глибоким реалізмом і гармонійною досконалістю: всі зазначені аспекти розвитку архітектури і містобудування викладені з позиції сучасних поглядів на історію; на ілюстративних таблицях – надані зображення основних архітектурних пам’яток Античного світу, змальованих в тексті якнайбільше...

Зокрема, в розділі IV (стор.126-254) викладається системний підхід до проблеми, зокрема, до вивчення узагальненого архітектурного середовища (оснований на принципах Загальної теорії демоєко систем доктора архітектури. дійсного члена УАА, професора Лаврика Геннадія Івановича). Цей розділ рекомендується до вивчення в рамках науково-дослідної роботи, розвитку якої в КНУБА та ПДАБА приділяється особливе значення...

Література

1. Гріманов І.О, Сисойлов М.В. Історія архітектури Стародавнього світу. – Дніпропетровськ: Свідлер, 2006. – 202с.
2. Гріманов І.О, Гріманов А.О., Сисойлов М.В. Історія архітектури Античного світу. – Дніпропетровськ: Свідлер, 2007. – 254с.
3. Товбич В.В., Сисойлов М.В. Архітектура: Мистецтво та Наука. Т.І “Становлення і розвиток процесів і явищ Архітектури”. – Дніпропетровськ: Свідлер, 2007. – 1022с.

Аннотація

Дається стисла рецензія на монографію Гріманової І.О, Гріманова А.О., Сисойлова М.В. «Історія архітектури Античного світу» (Дніпропетровськ: Свідлер, 2007. – 254с.).

Аннотація

Дается краткая рецензия на монографию Гримановой И.А, Гриманова А.А., Сисойлова Н.В. «История архитектуры Античного світу» (Днепрпетровск: Свидлер, 2007. – 254с.).